

PEDAGOGISCHE GIDS

INHOUDSTAFEL

WAT IS CUREGAME?	4
HOE CUREGAME GEBRUIKEN?	7
EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS	11
THEMA'S	15
ONZE VIJF GETUIGEN	19
VOORSTELLING VAN ANIMATIESESSIES	24
WOORDENLIJST	29
STAPPENPLAN	31

Gerealiseerd en ontwikkeld door vzw Switch.

Redacteurs: Valérie de Halleux, Antonella Lacatena, Maryse Williquet en Vital Marage

Lay-out: Simon Marchal

Foto's: Yann Verbeke, Fatou Sow

WAT IS CUREGAME?

Curegame is een interactieve speurtocht die de uitdagingen van de migraties van gisteren en vandaag in hartje Kuregem verkent aan de hand van meer dan een eeuw geschiedenis.

EEN LEUKE EN PEDAGOGISCHE MOBIELE APP OM CLICHÉS TE ONTMANTELEN

Met deze app, die je gratis op smartphone en tablet kan downloaden, wil Curegame jongeren sensibiliseren over de geschiedenis van migratie in België en tegen vooroordelen ingaan.

Deze applicatie is gericht op jongeren van 12 tot 18 jaar oud, maar iedereen mag deze gebruiken. De jongeren worden in verschillende groepen verdeeld, zodat iedere groep een andere ervaring beleeft.

Dankzij de geolocalisatie, gidst de app de gebruikers door de Kuregemwijk, het symbool van de Brusselse multiculturaliteit, om er te zoeken naar sporen van migratie en hun kennis te testen.

Observatiespelletjes worden aangevuld met denkvragen en gedetailleerde informatie om meer over het onderwerp te leren. De spelers krijgen ook korte videoportretten van vijf Brusselaars met een buitenlandse achtergrond te zien. Zij hebben het over een thema of vraagstuk gelinkt aan hun ervaringen.

EEN ANIMATIESESSIE EN EEN DOCUMENTAIRE

Voor wie nog een stapje verder wil gaan, is er een animatiesessie van 50 minuten om denkpistes aan te reiken en het thema met jongeren aan te kaarten. De kern van deze animatie is een documentaire van 25 minuten waarin het volledige traject van de 5 getuigen wordt verteld.

WAAROM EEN MOBIELE APP?

Door een mobiele app aan te bieden, wil Curegame de geest van de jongeren verruimen dankzij een instrument dat ze dagelijks gebruiken door en door kennen.

Het is eveneens van belang het spel in een pedagogische context te gebruiken: jongeren kunnen zich zo op een ontspannen en positieve wijze actief inzetten. Dit zijn twee gunstige voorwaarden om te leren.

WAAROM KUREGEM?

Kuregem is met meer dan 100 nationaliteiten een voorbeeld van Brusselse multiculturaliteit. Door de nabijheid van het Zuidstation komen hier in opeenvolgende migratiegolven veel nieuwkomers in Brussel aan. De wijk draagt hier dan ook de sporen van. Vandaag leven heel wat gemeenschappen hier samen, soms in een verrijkende, dan weer in een gespannen verhouding. Door de straten wandelen is de wereld verkennen.

De wijk is uitermate geschikt om migratie en zijn uitdagingen te ontdekken. Men kan er ook bredere thema's aankaarten die ook in een andere context toepasbaar zijn.

HOE GEBRUIKT MEN CUREGAME?

Curegame is een interactieve speurtocht gebaseerd op geolocalisatie. Men moet zich dus ter plaatse bevinden om te kunnen spelen.

PARCOURS IN 5 STAPPEN (EN SCHATTING VAN DE AFSTANDEN)

- Vertrekpunt: Baraplein
 - Raadsplein (7 min)
 - Albert I-square (5 min)
 - Scheikundigestraat (15 min)
 - Slachthuizen van Anderlecht (7 min)
-

SPELERS

- Vanaf 12 jaar
- Kan alleen of in team gespeeld worden
- Tot 5 spelers per team
- Maximum 25 spelers

DUUR

+/- 2u

BEGELEIDING EN VEILIGHEID

Het spel moet ten minste door een volwassene begeleid worden, maar voor meer comfort raden wij aan verschillende begeleiders te voorzien.

Bij elke fase moeten de teams de omgeving observeren. De begeleider kan dus een oogje in het zeil houden (behalve voor opdrachten die verder plaatsvinden). Omwille van de veiligheid verplaatsen alle teams zich samen van de ene fase naar de volgende. Het is dus belangrijk de teams op te dragen om te wachten tot elk team zijn opdracht heeft afgewerkt voor men zich naar de andere fase verplaatst.

Bovendien wordt er aangeraden om:

- Niet van het voorziene parcours af te wijken
- Een ontmoetingsplaats vast te leggen als zich problemen voordoen
- Na te gaan of alle jongeren het telefoonnummer van een animator hebben

TE VOORZIEN MATERIAAL

- Een **goed opgeladen** smartphone of tablet per team
- Een wifiverbinding om de Curegame-app op elk toestel te downloaden (gratis beschikbaar in de Android of Apple Store)
- De kaart (p. 32)
- Comfortabele kleding en schoenen, aangepast aan de weersomstandigheden (ongeveer 40 minuten te voet om het volledige parcours af te leggen)

VOOR MEN BEGINT

- De app openen en de taal kiezen: NI. of Fr.
- De spelers in teams opdelen (maximum 5 per team)

- Een verschillend personage per team kiezen. Laat je fantasie maar gaan.
- Zich samen naar het vertrekpunt van het spel begeven: Baraplein

RICHTLIJNEN VOOR DE SPELERS

Neem de tijd om aandachtig de teksten doortemenen en de video getuigenissen te bekijken. Elk team zal immers verschillende informatie krijgen, wat het mogelijk maakt deze tijdens de animatie te vergelijken.

VERLOOP VAN HET SPEL

De fase met de code deblokken

Ter plaatse wacht de teams een eerste uitdaging: de gevel vinden waarvan de foto in de app verschijnt, net als het bord dat erop is vastgemaakt. Op dit bord bevindt zich een code met 4 afkortingen die het spel deblokkeert (gemeenschappelijk voor alle teams). Als je het bord niet kan vinden of dit beschadigd is, gebruik dan de kaart (p. 32).

Vraag / observatiespel

Elk team wordt een spelletje of een observatievraag aangeboden die ertoe aanzet de ogen open te houden en het spel op het terrein te verankeren. Elk team heeft een andere opdracht, wat betekent dat het zich waarschijnlijk moet verplaatsen om deze te beantwoorden (alle antwoorden bevinden zich dicht genoeg bij het bord opdat de begeleider elke groep in het oog zou kunnen houden). Elke vraag wordt gevolgd door informatie gekoppeld aan het thema.

Video

Elk team bekijkt daarna een korte video waarin een van onze 5 getuigen het over zijn/haar migratieparcours heeft. Elke groep krijgt een andere video.

Kennisquiz

Alle teams ontvangen vervolgens een multiplechoicevraag over de verschillende uitdagingen gekoppeld aan immigratie in België. De vraag wordt gevolgd door een infografiek die deze uitdaging dankzij sleutelgegevens illustreert.

Na het lezen van deze informatie, stelt het spel aan de spelers voor om tot de volgende stap over te gaan.

De bovenstaande werkwijze wordt voor elke stap herhaald. Op het traject van de ene stap naar de andere, worden de jongeren uitgenodigd bepaalde elementen rond de uitdagingen van migratie te observeren.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

“Sinds de wereld de wereld is, verplaatst de mens zich van de ene plaats naar de andere. In stammen, clans of families vlucht men voor natuurrampen of oorlog en gaat men op zoek naar voedsel, onderdak en vrede. De eerste grote migratiestromen hebben werelddelen, regio’s en landen gevormd. “

BRIEF VAN DE UNESCO

CONTEXT

De eerste migratiegolf gaat met de bevolking van de aarde gepaard. Zij is ook in tijd en ruimte het wijdst verspreid. **Het begin van de geschiedenis van de mensheid begon dus met bevolkingsverplaatsingen.** De aarde werd niet in een enkele golf bevolkt. Bevolking is een traag en onregelmatig fenomeen. Vanuit Oost-Afrika evolueert dit fenomeen geleidelijk meer dan drie miljoen jaar geleden over Afrika en het Euraziatisch continent. Men neemt aan dat de migratiegolf ongeveer 700.000 jaar geleden Europa en China heeft bereikt. De bevolking van het Amerikaanse continent en de eilandengroepen in de Stille Oceaan is pas veel later gebeurd.

IN BELGIË

De geschiedenis van de migratie in België is zo oud als ons land zelf. Maar de vorm verandert in de loop der tijden. Terwijl de internationale migratie tot het einde van de 19de eeuw over relatief korte afstanden gebeurde vermits de migranten voornamelijk uit buurlanden kwamen, wordt ze vandaag gekenmerkt door een zeer grote diversificatie van nationaliteiten en migranten, die uit steeds verder afgelegen landen afkomstig zijn. Tussen beide perioden is er de Tweede Wereldoorlog met al haar ontberingen, maar er is ook een constante: het belang van “de wet van het aanbod en de vraag naar

arbeidskrachten”.

Nadat België vooral een land van emigratie was, wordt ons land vanaf de Eerste Wereldoorlog een land van immigratie wanneer de steenkoolmijnen veel arbeidskrachten nodig hebben. Tijdens elke periode van economische groei, zal de staat een beroep doen op vreemdelingen, terwijl economische crisissen leiden tot de sluiting van de grenzen of een verstrenging van de toegangsvoorwaarden.

ARBEIDERSIMMIGRATIE

Na de Eerste Wereldoorlog komt de arbeidersimmigratie pas echt op gang.

De industrie organiseert de aanwerving van buitenlandse arbeidskrachten om in de steenkoolmijnen en de metaalnijverheid te werken. Veel Belgen hebben geen zin meer om dit zware werk te doen. De arbeiders komen eerst uit Frankrijk, en daarna uit het arme platteland van Polen, Italië en Noord-Afrika. Deze immigratie concentreert zich vooral op de Waalse industriegebieden.

ONTSTAAN VAN EEN NIEUW IMMIGRATIEBELEID

Door de economische crisis van de jaren 1930, verliezen veel arbeiders hun werk en worden sommigen naar hun land teruggestuurd. Om de overvloed aan buitenlandse arbeidskrachten te beperken, voert een koninklijk besluit in 1936 de verplichting in om over een werkvergunning te beschikken (voor de buitenlandse arbeidskracht en zijn toekomstige werkgever). De redenering “werkloze = migrant” is dus niet nieuw!

Maar na de Tweede Wereldoorlog moet België zijn economie, en dan vooral de steenkoolmijnen, heropbouwen. De staat beheert de aanwerving van buitenlandse arbeidskrachten door met verschillende landen overeenkomsten te ondertekenen en echte konvooien van arbeiders te organiseren. Het eerste akkoord wordt in 1946 met Italië ondertekend en het aantal Italianen blijft toenemen ondanks de moeilijke leefomstandigheden en de mi-

jnrampen. Zo sneuvelen in 1956 in Marcinelle meer dan 260 mijnwerkers, waaronder 136 Italianen.

Vanaf eind jaren 1950, neemt de economische groei in België, en dus ook de nood aan arbeidskrachten, toe. Het aantal landen van oorsprong neemt toe en ook de sectoren worden steeds diverser (bouwsector, tertiaire sector, enz.). België ondertekent verschillende akkoorden (Spanje: 1956, Griekenland: 1957, Marokko en Turkije: 1964, Tunesië: 1969, Algerije en Joegoslavië: 1970).

De het eerste bestemming van deze migranten is niet langer Wallonië, maar Brussel. Terwijl België in 1970 7% buitenlanders telt, bedraagt dit aantal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al 16%. Bovendien beslist de regering een beleid op te zetten dat immigratie met het hele gezin en gezinshereniging (overkomst van de partner en/of kinderen van de migrant) aanmoedigt om de arbeidskrachten te stabiliseren en het dalende geboortecijfer te compenseren. Het land schakelt zo over van “arbeidsmigratie” naar “bevolkingsmigratie”. Het beleid is echter niet steeds coherent omdat de immigratie wordt stopgezet of beperkt zodra het met de economie minder goed gaat.

EINDE VAN DE ARBEIDSMIGRATIE

Na de eerste grote oliecrisis in 1974 maakt de Belgische staat een einde aan de aanwerving van buitenlandse arbeidskrachten. Enkel mensen met bijzondere kwalificaties die niet in ons land beschikbaar zijn, krijgen een werkvergunning. Maar het aantal migranten, voornamelijk uit Marokko en Turkije, blijft maar toenemen.

De wetgeving inzake gezinshereniging, het statuut van buitenlandse studenten en het asielrecht zijn elementen die deze migratiestroom op gang houden. Tegelijkertijd worden veel buitenlanders geregulariseerd en krijgen zij de Belgische nationaliteit. In 1984 wordt de nationaliteit toegekend aan kinderen van gemengde koppels en in 1991 aan kinderen van de “derde gene-

ratie". De eerste wet leidt tot de naturalisatie van 75.000 kinderen (waarvan 1/3de Italianen), de tweede heeft betrekking tot 25.000 à 40.000 personen. Sinds 2001 kan elke vreemdeling die sinds 7 jaar legaal op het grondgebied van België verblijft, de Belgische nationaliteit verkrijgen. België is een van de meest open landen voor de naturalisatie van vreemdelingen.

EN VANDAAG?

Immigratie in België is dus geen nieuw fenomeen. Migranten hebben mee vorm gegeven aan het België van vandaag inzake cultuur, demografie, economie en politiek. **Migraties zijn vaak complex en leiden vaak tot verhitte debatten.**

In België en in Europa heeft men het soms over de "migratiecrisis". Terwijl migratie inderdaad wereldwijd toeneemt, blijft het merendeel beperkt tot het eigen land. De industrielanden die lid zijn van de OESO vangen 9% van de vluchtelingen op, terwijl hun economieën 68% van het wereldwijde bbp vertegenwoordigen. Omgekeerd vangt de rest van de wereld 91% van de vluchtelingen op, goed voor een welvaartsaandeel van 32%.

In werkelijkheid daalde de nettomigratie naar de rijke landen het afgelopen decennium met een derde. Deze zogenaamde Europese migratiecrisis is dus in werkelijkheid eerder een opvangcrisis. De Europese landen zijn steeds minder bereid om bannelingen op te vangen en leggen de nadruk op de economische risico's. De cijfers tonen echter aan dat migratie in het algemeen de economische groei bevordert. Anderen leggen de nadruk op de aantasting van de Europese identiteit en waarden door een te grote multiculturaliteit. Maar wat als deze multiculturaliteit net in de Europese en Belgische identiteit zit ingebakken?

THEMA'S

In Curegame ontdek je de verhalen van de mensen die migratie op verschillende tijdstippen en omwille van uiteenlopende redenen hebben meegemaakt. Al deze mensen halen echter dezelfde thema's aan. Hoewel elk traject uniek is, zijn er dus toch heel wat raakpunten.

VERTREK

Iedereen die migratie zelf heeft meegemaakt, kan getuigen over de moeilijkheid om zijn land te verlaten en in te wisselen voor een ander land, het bekende voor het onbekende in te ruilen en zijn vaderland, dorp, familie, verleden en leven achter te laten. Er kunnen heel wat redenen zijn om te vertrekken en elk migratieparcours is anders.

Migratie is steeds het resultaat van een reeks factoren in twee richtingen. Men migreert omdat men ertoe wordt aangezet te vertrekken, maar ook omdat men ergens wil aankomen waar het beter is.

We hebben de neiging om de sociaaleconomische oorzaken van de politieke oorzaken te onderscheiden en te denken dat politieke oorzaken legitiemer zijn. Deze onderscheiding is in werkelijkheid beperkend vermits economie en politiek vaak met elkaar verweven zijn en elke migratie sowieso haar redenen en zingeving heeft.

AANKOMST

De manieren waarop migranten in België aankomen verschillen in functie van het statuut dat zij hebben.

Grosso modo zijn er vijf legale manieren om België binnen te komen:

- **Asielaanvraag:** deze kan worden ingediend door elke vreemdeling die in zijn land van oorsprong omwille van zijn ras, religie, nationaliteit of politieke opinie vervolgd vreest te worden.
- **Het visum van korte duur** (3 maanden of minder, ook wel toeristisch visum genoemd) is zeer moeilijk te verkrijgen als men uit het zuiden komt.
- **Gezinshereniging:** de belangrijkste toegangspoort tot België, hoewel het steeds moeilijker wordt om dit te verkrijgen.
- **Studies:** hiervoor moet men over voldoende middelen beschikken en in een Belgische universiteit ingeschreven zijn.
- **Werk:** vandaag gebeurt het niet vaak dat men op deze basis in het land mag verblijven omdat het om een knelpuntberoep moet gaan.

Een persoon die niet via een van deze wegen in België aankomt wordt als illegaal beschouwd en is bijgevolg iemand “zonder papieren”, wat de naleving van zijn basisrechten fors inperkt.

INSTALLATIE

Meestal hebben migranten het moeilijk om opnieuw “vanaf nul” te beginnen (de taal leren, een woning vinden, een netwerk uitbouwen, een statuut verwerven, erkenning krijgen,...). Vaak worden migranten bijgestaan door hun familieleden of kennissen die al eerder naar België overkwamen. Culturele verenigingen of religieuze gemeenschappen zorgen ook voor solidariteit en hulp. Om die reden ontstonden in Brussel geleidelijk Joodse, Spaanse, Italiaanse, Turkse en andere wijken.

BAND MET HET LAND VAN OORSPRONG

Wanneer men migranten bevroegt, komt de notie identiteit vaak aan bod. Hoewel een groot gedeelte een nauwe band met de cultuur van het land van oorsprong (taal, religie, keuken,...) onderhoudt, hebben veel mensen zich geleidelijk ook de cultuur van het nieuwe land aangemeten, waardoor ze verschillende identiteiten hebben. Dit wordt door velen als een rijkdom ervaren, maar soms ook als een ontwrichtende factor omdat het niet altijd makkelijk is verschillende culturen met elkaar te verzoenen, vooral wanneer deze tegenstrijdig zijn.

SAMEN LEVEN

Brussel is de tweede meest kosmopolitische stad ter wereld. Er leven 183 nationaliteiten naast elkaar en er worden niet minder dan 104 talen gesproken. Dit kosmopolitische karakter vindt men ook elders op het Belgische grondgebied op kleinere schaal terug.

Hoe samen leven in een maatschappij waarin de culturele mix steeds belangrijker wordt door de aankomst van vele nieuwkomers uit alle uithoeken van de wereld met zeer uiteenlopende referenties, levenswijzen en juridische en sociale normen? De mensen voelen zich niet door de anderen aanvaard wat leidt tot spanningen, culturele schokken en negatieve constructies met betrekking tot de "andere". Samen leven is niet gemakkelijk maar voor velen is het een stimulerende en verrijkende uitdaging.

ONZE VIJF GETUIGEN

ADAM UIT SYRIË

Adam ontvlucht de oorlog in Syrië wanneer hij 13 jaar oud is. Nadat hij op zijn eentje twee jaar in Engeland heeft verbleven, voegt hij zich bij zijn familie die naar Brussel is gevlucht. In het begin verloopt dit moeizaam maar beetje bij beetje vindt Adam zijn draai. Hij leert Frans en ontmoet straathoekwerker Youssef die hem leert boksen. Vandaag is Adam 17 jaar oud, studeert hij en werkt hij als multisportanimator. Na schooltijd droomt Adam ervan om programmering te studeren en informaticus te worden.

Hij heeft vanuit Syrië niets kunnen meenemen, zelfs geen kleren of zijn knuffel. Het enige voorwerp dat zijn familie nog heeft, is de sleutel van hun huis.

BISER UIT BULGARIJE

Briser is Roma en komt uit een Bulgaars dorpje. Na zijn universitaire studies en een doctoraat in de taalkunde, verkrijgt hij een arbeidsovereenkomst met een Europees netwerk dat in de ontwikkeling van de voormalige Oostbloklanden actief is.

Hoewel hij naar België komt voor het werk, is dit niet zijn enige motivering. Als Roma werd hij in Bulgarije steeds als tweederangsburger beschouwd. De discriminatie die hij in Bulgarije ondergaat, verhindert zijn zelfontplooiing.

Wanneer hij in Brussel aankomt, wordt hij geraakt door de multiculturaliteit die hem al snel een gevoel van vrijheid geeft. In Bulgarije durfde hij zijn taal niet in het openbaar te spreken. Aanvankelijk gaat hij in Brussel vooral met andere Roma om. In 2012 wordt hij in een Nederlandstalige instelling als cultureel bemiddelaar aangeworven. Hij wordt beetje bij beetje een referentiepersoon voor de Bulgaarse Roma in Brussel. Vandaag voelt hij zich eerder Belg dan Bulgaar, maar zijn Roma-identiteit blijft belangrijk. Hij heeft hier geleerd om trots op zichzelf te zijn. Biser spreekt al 7 talen en overweegt om een 8ste taal aan te leren.

FATIHA UIT MAROKKO

Fatiha werd in 1962 in Meknes in Marokko geboren. In 1965 vertrekt haar vader naar België om hier te werken. Als ze vijf en een half jaar oud is, komt Fatiha met haar moeder naar hem toe.

Wanneer ze in België aankomt, spreekt Fatiha geen Frans en is ze ziekelijk verlegen. Als puber komt ze in opstand. Na school, hangt ze met haar vrienden rond in cafés. Haar vader begrijpt dit niet en reageert zeer slecht. Fatiha antwoordt: “We zijn hier in België en niet in Marokko”. De familie van Fatiha reist regelmatig naar Marokko maar Fatiha houdt er niet van. Ze voelt zich er niet thuis. Men behandelt haar als vreemdeling.

Vandaag beweert Fatiha dat ze aan de Marokkaanse tradities verknocht is en beschouwt ze zichzelf als gelovig. Maar ze heeft wel een dubbele cultuur. Ze kan noch zonder de ene, noch zonder de andere leven.

FULGENCE UIT CONGO

Fulgence verlaat haar geboorteland om het regime van Mobutu te ontvluchten en haar studies af te maken. Met een middelbaar diploma op zak komt ze in België terecht en hoopt ze aan de balie te werken, maar vangt ze bot omwille van haar nationaliteit. Fulgence sukkelde dus van de ene job naar de andere. Na 10 jaar krijgt ze eindelijk een voorlopige verblijfsvergunning. Dertig jaar later heeft ze 4 kinderen gebaard en heeft ze nog steeds geen vaste verblijfsvergunning kunnen bemachtigen.

Ze werkt eveneens samen met de universiteit van Kinshasa en houdt zich bezig met ontwikkelingsprojecten voor haar geboortedorp. Samen met andere uitgeweken Congolezen, zamelt ze geld en voorwerpen in die naar Congo verstuurd worden. Ze proberen een programma uit te werken om Belgische kinderen van Congolese oorsprong naar Congo te sturen zodat ze zich van de realiteit in hun land van oorsprong bewust kunnen worden.

PINA UIT ITALIË

Pina komt uit Sicilië. Haar vader komt in 1954 in België terecht om in de steenkoolmijnen te werken. Omdat hij aan claustrofobie lijdt, keert hij al snel terug naar Italië. Maar Sicilië kreunt onder de maffia en de werkloosheid. Hij beslist dus opnieuw zijn kans te wagen. Hij verkrijgt een werkvergunning en gaat in La Louvière als metaalbewerker aan het werk. Pina voegt zich op 14-jarige leeftijd bij haar gezin in de Borinage. Pina heeft vreselijke herinneringen aan haar aankomst. In het beroepsonderwijs kan ze niet volgen en heeft ze de indruk dat iedereen haar uitlacht.

De familie verhuist naar Brussel en Pina voelt zich er beter. Ze vindt werk bij Delhaize en daarna bij Di waar ze haar man ontmoet, een Belg die “een beetje Siciliaan is geworden”. Ze leert het multiculturele leven op prijs te stellen. Haar twee beste vriendinnen zijn Grieks en Albanees. Pina krijgt drie kinderen die allemaal Italiaans spreken. Elke zomer keert ze met haar familie naar Italië terug. Hoewel ze zich in België goed voelt, is ze zeer aan haar land van oorsprong verknocht en mist ze het. Ze voelt zich vaak “een bloem die geplukt werd toen ze net op het punt stond om te bloeien”.

BLIJVEN NADENKEN: 2 ANIMATIEVOORSTELLEN

Migratie: een individuele en universele ervaring

Duur : 50 minuten

Pedagogische doelstellingen

- de universele uitdagingen omtrent migratie naar voren brengen
- de solidariteit met migranten bevorderen

Na Curegame gespeeld te hebben, ontdekken de deelnemers het bijzondere verhaal van Brusselaars die op verschillende tijdstippen migreerden. Deze verhalen hebben echter heel wat raakpunten. Aan de hand van een animatie kunt u de deelnemers voorstellen om de universele uitdagingen te identificeren en deze te bespreken.

Voorzie daartoe het nodige materiaal om de documentaire van 25 minuten te vertonen. U kunt deze downloaden op de website: www.curegame.be.

VERLOOP

Vorbereiding (5')

- Verdeel de groep onder in 5 groepjes.
- Vertel de groep dat ze een documentaire van 25 minuten gaan bekijken waarin ze de 5 personages uit het parcours gaan leren kennen.
- Ken aan elke groep een personage toe: Pina, Fulgence, Biser, Fatiha en Adam. U kunt de fiches van de personages eveneens fotokopiëren en aan de respectievelijke groepen uitdelen (p. 19 tot 23).

- Schrijf op het bord de 5 volgende thema's op: vertrek, aankomst, installatie, band met het land van oorsprong en samen leven.
- Elke groep moet nota nemen van wat de toegewezen getuige vertelt en moet hierbij aandacht aan de vijf thema's besteden.

Vertoning van de film (25')

Bespreking (20')

- **Thema 1: vertrek**

Waarom heeft je personage zijn/haar land verlaten? Als de groep een antwoord wil geven, doet hij dit. Geef de hoofdredenen die de personen ertoe aanzetten te emigreren: werk, gezinshereniging, oorlog of conflicten, studies,... Schrijf deze op het bord.

- **Thema 2: aankomst**

Wat heeft hij/zij gevoeld bij vertrek uit het land van oorsprong en bij aankomst in België? De personages drukken zich uit (bijvoorbeeld: Pina voelde zich als een geplukte bloem; Fulgence had geen papieren en kon niet aan werk geraken; Adam sprak geen Frans en wilde niet blijven,...). Idem. De ideeën worden op het bord geschreven.

- **Thema 3: installatie**

Hoe spreekt je personage over de installatie in Brussel? Hoe is dit nieuw leven begonnen? (bijvoorbeeld: Pina kwam aan in een wijk waarin veel andere Italianen wonen; Fulgence moest steeds nieuwe jobs vinden; Fatiha kon zeer snel aan haar nieuw leven wennen; Adam leerde Frans en begon vrienden te maken,...).

- **Thema 4: band met het land van oorsprong**

Welke band heeft je personage met zijn/haar land van oorsprong? (bijvoorbeeld: Pina is verknocht aan haar oorsprong en is lid van een Italiaanse vereniging; Fatiha keert vaak naar Marokko terug maar voelt zich ontwricht wan de mentaliteit betreft; Biser voelt zich in België als Roma aanvaard en wil niet meer naar zijn land terugkeren; Fulgence heeft veel heimwee en luistert regelmatig naar Congolese muziek,...). Laat de deelnemers opmerken dat alle personages voelen dat ze van twee culturen deel uitmaken.

- **Thema 5: samen leven**

Wat vinden je personages van de multiculturaliteit in Brussel? (bijvoorbeeld: Adam heeft vrienden van overal en hij vindt dit leuk; Biser voelt zich zeer goed in deze mix; Fulgence vindt multiculturaliteit een rijkdom,...). Voor alle personages blijkt multiculturaliteit hen te helpen om zich goed te voelen en hun plaats te vinden.

- **Conclusie**

En jij? Hoe voel je je in deze multiculturele stad? Heb je ook dit gevoel van meervoudige identiteit? Hoe beleef je dit?

Multicultureel Brussel: rijkdom of probleem?

Duur : 50 minuten

Pedagogische doelstellingen

- een debat over multiculturaliteit te berde brengen
- de rijkdom van de Brusselse culturele diversiteit benadrukken

Tijdens het parcours van Curegame, ontdekken de deelnemers een wijk die heel wat sporen van een bijzondere geschiedenis in zich draagt: de sporen van immigratie. Door de straten wandelen is de wereld verkennen. Via deze animatie stellen wij voor deze geschiedenis te ontdekken en stil te staan bij de multiculturaliteit die van Brussel een buitengewone stad maakt.

VERLOOP

Inleiding (25')

- Tijdens het parcours ontdekken de deelnemers in hoeverre Kuregem een multiculturele wijk is en hoe immigratie de wijk vorm heeft gegeven. Ga samen op zoek naar gemeenschappen, nationaliteiten en culturen.
- Noteer deze op het bord en schrijf een korte geschiedenis van deze migraties op om deze in de juiste context en perspectief te plaatsen (zie Een beetje geschiedenis - p. 11 tot 14).

Bespreking (25')

- *De verschillende gemeenschappen delen dezelfde ruimte maar leven ze naast elkaar of met elkaar? Vraag aan de deelnemers om de band tussen deze gemeenschappen te noteren (bijvoorbeeld: Marokkanen die hun vlees bij een koosjere beenhouwerij kopen, Pakistanen die Afrikaanse producten verkopen,...).*

- *Wat als de wijk geen immigratie had gekend? Vraag hoe de wijk er zou uitzien als ze niet al deze gemeenschappen had verwelkomd (er zouden niet zo veel verschillende producten verkocht worden in de winkels en de slachthuizen, de bouw van de metro en van de Zuidertoren was misschien onmogelijk geweest,...).*
- *Samen leven is niet altijd makkelijk. Welke potentiële problemen kan multiculturaliteit veroorzaken? (bijvoorbeeld: onbegrip, stigmatisering, verwerping, botsen van culturen,...).*
- *Welke oplossingen kan je aanbrengen om beter samen te leven? (bijvoorbeeld: een dialoog tussen de gemeenschappen tot stand brengen, elkaar leren kennen, respect hebben voor elkaar, elkaar aanvaarden,...).*

WOORDENLIJST

Enkele vaak voorkomende termen.

- **Migrant:** een persoon die zijn/haar land of streek verlaat om zich elders te vestigen, om welke redenen dan ook.
- **Emigrant:** een persoon die zijn/haar land van oorsprong verlaat.
- **Immigrant:** een persoon die zich vestigt in een land dat niet zijn/haar land van oorsprong is.
- **Vluchteling:** een persoon die in zijn land van oorsprong omwille van zijn ras, religie, nationaliteit, aanhang bij een sociale of politieke groepering vervolgd vreest te worden (verdrag van Genève, 1951).
- **Ontheemde:** een persoon die binnen zijn land naar veilige of beschermde gebieden vlucht omwille van oorlog, hongersnood of natuurrampen.
- **Asielrecht:** juridische bescherming toegekend door het opvangland aan een persoon die bescherming zoekt omwille van de vrees voor vervolging of bedreiging in zijn/haar land. De persoon die asielrecht geniet heeft dat het vluchtelingenstatuut.
- **Gezinshereniging:** de mogelijkheid die aan een vreemdeling met een verblijfsvergunning wordt gegeven om zich met zijn/haar gezinsleden te herenigen.

BRONNEN

- *Une brève histoire de l'immigration en Belgique*, Marco Martiniello, Fédération Wallonie Bruxelles
- *Histoire des étrangers...et de l'immigration en Belgique de la préhistoire à nos jours*, Anne Morelli, Couleur Livres, 2004
- *Bruxelles, un voyage à travers le monde*, Hans Vandecandelaere, ASP, 2013
- *Cureghem Partie 1 - Contexte historique*, Dirk De Caluwé, 2013
- *La migration en chiffres et en droits*, Myria, 2017
- *Les migrations dans le monde et les personnes migrantes en Belgique : quelques concepts*, Ciré, décembre 2012
- <https://vivreenbelgique.be/11-vivre-ensemble/histoire-de-l-immigration-en-belgique-au-regard-des-politiques-menees>
- <https://www.cncd.be/La-migration-n-est-pas-une-crise-fact-checking>

STAPPENPLAN

Tip: print deze pagina en neem deze tijdens het spel mee.

Traject in Anderlecht

Vertrekpunt: Baraplein 5A

Stap 2 - Raadsplein 1 (gemeentehuis van Anderlecht)

Stap 3 - Albert I-square 2

Stap 4 - Scheikundigestraat 37

Stap 5 - Slachthuizen van Anderlecht, Ropsy Chaudronstraat 24

Codes

De codes die elke stap ontgrendelen, verschijnen op een bord op de gevel van bovenvermelde adressen.

Als je het bord niet vindt of het beschadigd is, vindt u hieronder de codes.

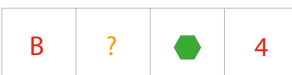
Baraplein 5A

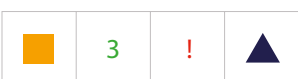
Raadsplein 1

Albert I-square 2

Scheikundigestraat 37

Ropsy Chaudronstraat 24

Tip puzzel

Dit spel kan voor sommige spelers te moeilijk zijn. Als het niet lukt, druk je op de knop “vereenvoudigen” en het spel wordt dan gemakkelijker. Je kan dit verschillende keren doen om sneller vooruit te gaan.

